

Määräys maa-ainesluvan lupamääräysten laiminlyönnin johdosta / Kylmäoja RN:o 581-401-4-108 (ottoalueen itäosa)

Rakennus- ja ympäristölautakunta 06.09.2022 § 19

Rakennus ja ympäristölautakunta on myöntänyt Maanrakennus Kalevi Viitaharju Oy:lle maa-ainesluvan tilalle Kylmäoja 4:108, 7.4.2020 § 5. Lupa koskee kiinteistön itäosaa. Länsi-/luoteisosassa on maa-aineslupa vuodelta 2017 (muutos 2021), missä on pakkotoimet käynnissä alueen saattamiseksi luvan mukaiseen kuntoon.

Maa-ainesluvan lupamääräyksissä edellytetään vähintään 3 metrin suoja-kerrosta ylimmän havaitun pohjavedenpinnan yläpuolelle (lupaehto 2). Lupaehdoissa on niin ikään edellytetty ottoalueen ja ottotasojen merkintöjä (lupaehto 2) ja pohjaveden pinnan seuranta (lupaehto 7). Ottoalueen etäisyys naapuritiloihin ja tiehen on hyväksytty suunnitelman mukaisesti siten, että suurimmillaan etäisyys on alueen pohjoisosassa, missä se vaihtelee 20-25 metriin. Tiehen ja itärajan naapuritiloihin etäisyydeksi on hyväksytty 5 metriä (lupaehto 2). Ennen ottotoiminnan aloittamista luvan mukaisesti, tuli luvan haltijan pyytää aloitustarkastus, missä todetaan otto- ja kaivualueen rajat, korkeusmerkinnät ja mahdollinen koneiden säilytyspaikka (lupaehto 6).

Valvonta

Ympäristötarkastajan 6.9.2021 suorittaman tarkastuksen perusteella todettiin seuraavat laiminlyönnit luvan ehtojen noudattamisen osalta:

- aloitustarkastusta ei pyydetty, vaikka otto alueella oli aloitettu
- korkeusmerkintöjä tai otto- ja kaivualueen rajoja ei ollut merkitty
- pohjaveden korkeustietoja ei ollut toimitettu
- otto oli edennyt koillisnurkassa yli hakemuksessa esitetyn ottoalueen huomattavasti ja itärajallakin suojavyöhyke oli liian kapea
- jyrkkiä luiskia ei ollut suojattu lupaehtojen mukaisesti

Ympäristötarkastaja kehotti tarkastuksen perusteella täyttämään liian laajalle ulottunut maa-ainesten ottoalue, tuomaan korkeusmerkinnät alueelle, merkitsemään kaivualueen rajat, aloittamaan säännöllisen pohjaveden seurannan ja täyttämään ylisyvät kohdat. Merkinnät ja täyttötöitä tuli tehdä 31.10.2021 mennessä. Samalla ilmoitettiin, että mikäli toimenpiteitä ei suoriteta, asia viedään rakennus- ja ympäristölautakunnalle, joka voi antaa määräyksen lupaehtojen noudattamiseksi ja käyttää tarvittaessa pakkokeinoja määräyksen tehosteena.

Ympäristötarkastaja tarkasti alueen uudelleen 11.8.2022 yhdessä kaupungin kartoittajan kanssa. Tarkastuksella todettiin seuraavia laiminlyöntejä lupaehtoihin nähden:

- ottoalue oli ulottunut suunnitelman ja lupaehtojen mukaisista rajoista laajemmalle ottoalueen pohjoisrajalla koko matkalta, itärajalta noin 25 metrin pituudelta ja etelärajalta Ahvenlammentien viereltä noin 30 metrin pituudelta. Lähimmillään naapurin rajasta oltiin alueen itärajalla, missä otto oli rajapyykissä kiinni ja mittauksen mukaan 0,44 metrin etäisyydellä naapurin rajasta.
- ottoalueen syvyys oli pääosin lupaehtojen mukaista, mutta alueen kaakkoisosassa on alue, missä ottosyvyys on noin +122,60, kun sallittu

ottotaso on +123,36 (N2000, lupa +123,00 N60). Ottosyvyys on siten noin 0,70 metriä liian syvä.

- kaivualueen jyrkkiä reunoja ei ole suojattu mitenkään eikä kaivualuetta merkitty

Luvan haltija toimitti myös ottotason korkeusmerkintöjä, jotka oli mitattu 26.7.2022. Korkeustaso oli mitattu kahdesta pisteestä ja ottotaso oli alueen pohjoisosassa +123,78 ja kaakkoisosassa +122,38 (N60), kun lupa sallii ottotasoksi +123,00 (N60).

Lainsäädäntö

Maa-aineslain mukaan, jos maa-ainesten ottamisessa laiminlyödään velvollisuuksien täyttäminen, valvontaviranomaisen on veloitettava asianomainen noudattamaan säännöksiä ja täyttämään velvollisuutensa sakon uhalla tai uhalla, että tekemättä jätetty suoritetaan laiminlyöjän kustannuksella (maa-aineslain 14 §). Valvontaviranomainen voi myös keskeyttää ottamisen (15 §). Valvontaviranomaisen on maa-aineslain 18 §:n mukaan myös laiminlyönnin todettuaan ilmoitettava asiasta syyttäviranomaiselle, mikäli tekoa ei olosuhteet huomioon ottaen voida pitää vähäisenä.

Oheisaineistona:

Tarkastus 12.8.2022, kartoittajan tekemä kaivualueen rajausta ja ottotason merkintä sekä ympäristötarkastajan piirtämä luvan mukainen rajausta ja sijaintikartta

Valmistelija: ympäristötarkastaja Pentti Keskitalo, p. 044 7865 650

Esittelijä

Ympäristötarkastaja Pentti Keskitalo

Päätösehdotus

Rakennus- ja ympäristölautakunta päättää tehtyjen tarkastusten perusteella

1. todeta, että Maanrakennus Kalevi Viitaharju Oy on laiminlyönyt maa-ainesluvassa annettuja ja selosteosassa lueteltuja määräyksiä maa-ainesten oton suhteen eikä ole ryhtynyt kehotuksesta huolimatta toimenpiteisiin laiminlyöntien oikaisemiseksi. Laiminlyönnit koskevat liian laajalle ja liian syvälle ulottunutta ottoa sekä
2. kuulla toiminnanharjoittajaa ennen mahdollisten määräysten ja pakkotoimien antamista laiminlyöntien johdosta. Lisäksi lautakunta ilmoittaa, että se voi keskeyttää ottotoiminnan laiminlyöntien johdosta. Vastine tulee toimittaa rakennus- ja ympäristölautakunnalle osoitettuna, osoitteella Parkanon kaupunki, rakennus- ja ympäristölautakunta, PL 37, 39701 Parkano tai sähköisesti kaupunki@parkano.fi neljän viikon sisällä otteen vastaanottamisesta. Asianosaisselvityksen puuttuminen ei estä asian jatkokesittelyä lautakunnassa.

Päätös

Hyväksyttiin yksimielisesti

Rakennus- ja ympäristölautakunta 18.06.2024 § 70
211/11.01.00.05/2022

Rakennus- ja ympäristölautakunta on myöntänyt Maanrakennus Kalevi Viitaharju Oy:lle maa-aineslupan tilalle Kylmäoja 7.4.2020 §:ssä 5 soran ja hiekan ottamiseen. Lupa koskee kiinteistön itäosaa. Lupa on myönnetty 0,9 ha ottoalueelle ja 27 000 m³ kokonaisottomäärälle. Maa-ainesten ottoalue sijoittuu Lapinneva-Lapiolahti 2E-luokan pohjavesialueelle ja sen varsinaiselle muodostumisalueelle. Kyseessä on vedenhankintakäyttöön soveltuva pohjavesialue, jonka pohjavedestä pintavesi- tai maaekosysteemi on suoraan riippuvainen (2E).

Maa-aineslupan lupamääräyksissä edellytetään vähintään kolmen metrin suojakerrosta ylimmän havaitun pohjavedenpinnan yläpuolelle sekä ottoalueen ja ottotasojen merkintöjä (lupamääräys 2). Ottoalueen jyrkät reunat on suojattava suojaköysin ja varoituskilvin (lupamääräys 4). Lupamääräyksissä on edellytetty myös pohjaveden pinnankorkeuden seuranta neljännesvuosittain ja tulosten toimittamista valvontaviranomaiselle (lupamääräys 7). Ottoalueen etäisyys naapuritiloihin ja tiehen on hyväksytty suunnitelman mukaisesti siten, että suurimmillaan etäisyys on alueen pohjoisosassa, missä se vaihtelee 20–25 metriin. Tiehen ja itäpuolen naapuritiloihin etäisyydeksi on hyväksytty viisi metriä (lupamääräys 2). Ennen ottotoiminnan aloittamista luvan mukaisesti, tuli luvan haltijan pyytää aloitustarkastus, missä todetaan otto- ja kaivualueen rajat, korkeusmerkinnät ja mahdollinen koneiden säilytyspaikka (lupamääräys 6).

Rakennus- ja ympäristölautakunta on käsitellyt lupamääräysten laiminlyöntiä 6.9.2022 § 19. Tuolloin luvanhaltijan todettiin laiminlyöneen maa-aineslupaa liian laajalle ja liian syväälle ulottuneen oton vuoksi. Luvanhaltijalle varattiin tilaisuus tulla kuulluksi ennen mahdollisten määräysten ja pakkotoimien antamista. Vastine tuli toimittaa neljän viikon sisällä otteen vastaanottamisesta. Luvanhaltija ei ole toimittanut vastinetta asiassa.

Valvonta

Ympäristötarkastajan 13.5.2024 suorittaman tarkastuksen perusteella lupa-alueelle on tuotu korkeusmerkintä ja ottoalueen rajat on merkitty maastoon lautakunnan käsittelyn jälkeen. Osaa rajoista oli luiskattu. Tarkastuksella todettiin seuraavat laiminlyönnit lupamääräysten noudattamisen osalta:

- pohjaveden korkeustietoja ei ole toimitettu
- itä- ja etelärajalla sekä luoteisosissa suojavyöhyke on liian kapea
- jyrkkiä luiskia alueen kaakkoisosassa ei ole suojattu lupamääräysten mukaisesti ja itärajan verkkoaita oli kumossa noin 20 metrin matkalta

Ympäristötarkastaja ja kartoittaja kävivät alueella uudelleen 20.5.2024. Kartoituksen perusteella itärajan suojavyöhyke on edelleen yli metrin liian kapea noin 25 metrin matkalta ja etelärajalta Ahvenlammentien varrelta yli kaksi metriä liian kapea noin 30 metrin matkalta. Ottoalueen luoteisosassa suojavyöhyke on 2,5 metriä liian kapea noin 15 metrin matkalta. Lähimmillään naapurin rajasta ollaan lupa-alueen luoteisosassa, jossa otto on mittauksen mukaan 2,44 metrin etäisyydellä naapurin rajasta. Ottoalueen syvyys oli pääosin lupamääräysten mukaista, mutta alueen kaakkoisosassa on alue, missä ottosyvyys on +122,99 (N₂₀₀₀), kun sallittu ottotaso on +123,36 (N₂₀₀₀) (luvassa +123,00 N₆₀). Ottosyvyys on siten noin 0,37 metriä liian syvä.

Lainsäädäntö

Valvontaviranomaisen on ryhdyttävä toimenpiteisiin, jos huomataan lakia tai sen nojalla annettua päätöstä rikotun. Jos aineiden ottamiseen ryhdytään vastoin maa-aineslain tai sen nojalla annettuja säännöksiä taikka muutoin laiminlyödään niiden mukaisten velvollisuuksien

täyttäminen, valvontaviranomaisen on velvoitettava asianomainen noudattamaan säännöksiä, poistamaan tai muuttamaan tehdyn työn vaikutukset taikka palauttamaan vallinnut olotila ja täyttämään velvollisuutensa sakon uhalla tai sillä uhalla, että tekemättä jätetty suoritetaan laiminlyöjän kustannuksella (MAL 14 §). Valvontaviranomaisen on maa-aineslain 18 §:n mukaan myös laiminlyönnin todettuaan ilmoitettava asiasta syyttävöviranomaiselle, mikäli tekoa ei olosuhteet huomioon ottaen voida pitää vähäisenä. Valvonta-asian käsittelyssä noudatetaan muutoin uhkasakkolain mukaista menettelyä.

Numeroimattomana oheisaineistona:

Tarkastusmuistio 14.5.2024

Kartoittajan tekemä ottoalueen rajaus ja ottotason merkinnät 20.5.2024

Valmistelija: Ympäristötarkastaja Elsi Hietaranta

Esittelijä

Ympäristötarkastaja Elsi Hietaranta

Päätösehdotus

Rakennus- ja ympäristölautakunta päättää tehtyjen tarkastusten perusteella:

1. Todeta, että Maanrakennus Kalevi Viitaharju Oy on laiminlyönyt maa-ainesluvassa annettuja määräyksiä maa-ainesten otton suhteen eikä ole ryhtynyt riittäviin toimenpiteisiin laiminlyöntien oikaisemiseksi. Laiminlyönnit koskevat liian laajalle ja liian syväälle ulottunutta ottoa, pohjaveden korkeuden seurantaa ja alueen puutteellisia suojauksia;
2. Määrää Maanrakennus Kalevi Viitaharju Oy:n täyttämään itä- ja etelärajalle sekä alueen luoteisosiin vähintään viiden metrin suojavyöhykkeen ja kaakkoisosan liian syväälle edenneen otton tasoon +123,36 (N₂₀₀₀) alueen maa-aineksilla 2.8.2024 mennessä;
3. Määrää Maanrakennus Kalevi Viitaharju Oy:n seuraamaan lupa-alueen pohjaveden pinnankorkeutta neljännesvuosittain ja toimittamaan mittauksien tiedot ympäristönsuojeluviranomaiselle vuosittain vuoden loppuun mennessä luvan lopputarkastukseen asti;
4. Ilmoittaa uhkasakkolain 19 §:n mukaisesti Maanmittauslaitokselle kiinnityksistä pidettävään rekisteriin merkintää varten.

Tehosteet velvoitteille

Rakennus- ja ympäristölautakunta asettaa maa-aineslain 14 §:n mukaisesti edellä esitettyjen velvoitteiden tehosteeksi juoksevan uhkasakon. Päävelvoitteen 2 tehosteeksi asetettavan uhkasakon peruserän suuruus on 5 000 euroa noudattamatonta velvoitetta kohti ja lisäerän 1 000 euroa kultakin täydeltä kuukaudelta, jonka laiminlyönti jatkuu. Päävelvoitteen 3 peruserän suuruus on 3 000 euroa noudattamatonta velvoitetta kohti ja lisäerä 1 000 euroa kultakin täydeltä kuukaudelta, jonka laiminlyönti jatkuu.

Mikäli velvoitetta ei ole noudatettu määräaikaan mennessä eikä noudattamisen jättämiseen ole pätevää syytä, Parkanon rakennus- ja ympäristölautakunta voi uhkasakkolain 10 §:n mukaisesti tuomita uhkasakon maksettavaksi. Mikäli velvoite on määräaikaan mennessä täytetty, raukeaa uhkasakkomenettelyä.

Maanrakennus Kalevi Viitaharju Oy:tä on kuultu kehotusten laiminlyönnistä ja varattu tilaisuus selityksen antamiseen asiassa. Maanrakennus Kalevi Viitaharju Oy ei ole jättänyt kirjallista vastinetta asiassa. Luvanhaltijalla on oikeudellinen ja tosiasiallinen mahdollisuus noudattaa velvoitetta.

Kiinteistön omistaja velvoitetaan ilmoittamaan mahdolliselle uudelle kiinteistönomistajalle kiinteistöön liittyvästä hallintopakkotilanteesta. Lisäksi kiinteistön omistajan on ilmoitettava rakennus- ja ympäristölautakunnalle, mikäli kiinteistön omistaja vaihtuu.

Päätöksen perustelut

Maa-aineslain 14 §:n perusteella korjataan lainvastainen tila. Luvanhaltijan tuli 31.10.2021 mennessä oikaista laiminlyönnit, joista voi aiheutua pohjaveden pilaantumisvaaraa. Luvanhaltija ei ole riittävässä määrin noudattanut annettuja kehotuksia.

Päätöksen täytäntöönpano

Rakennus- ja ympäristölautakunta määrää välittömän toimeenpanon MAL 21.3 §:n perusteella. Tätä päätöstä on noudatettava mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta.

Maksut ja niiden määräytyminen

Päätöksenteosta peritään Parkanon kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunnan 25.8.2020 § 17 hyväksymän maa-ainestaksan (voimaantulo 1.1.2021) mukaisesti 450 euroa määräytyen seuraavasti:
- valvontaviranomaisen päätös velvoitteiden noudattamisesta (MAL 14 §), 150 euroa (taksan kohta 7.5)
- uhkasakon asettamispäätös (MAL 14 §), 300 euroa (taksan kohta 7.6)

Sovelletut oikeusohjeet

Maa-aineslaki (555/1981) 1, 3, 14, 18 ja 21 §
Valtioneuvoston asetus maa-ainesten ottamisesta (926/2005) § 7–8
Hallintolaki (434/2003) § 32–34
Uhkasakkolaki (1113/1990)

Päätöksestä tiedottaminen

Päätös toimitetaan luvanhaltijalle saantitodistuksella.

Muutoksenhaku

Päätökseen voi hakea muutosta valittamalla siitä Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen kolmenkymmenen (30) päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista, tiedoksisaantipäivää lukuun ottamatta. Valitusosoitus liitteenä.

Päätös

Hyväksyttiin yksimielisesti.